

بِه نَامِ خِدا

موضوع:

بررسی وضعیت جسمی و روانی سالمندان ایرانی

در دوران پاندمی کووید-19

دکتر مسعود لطفی زاده

زهرا کریمی

مقدمه

جمعیت ها در برابر کروناویروس جدید عموماً مستعد هستند، اما افراد مسن مبتلا به بیماریهای زمینه ای مستعدتر هستند و بیشتر مستعد ابتلا به بیماری شدید بوده و در بخش مراقبت های ویژه بستری می شوند همچنین آمار مرگ و میر در بیماران سالمند بالاتر است.

مقدمه

◆ از جمله بیماریهای زمینه ای دیابت، فشار خون بالا، بیماری

های قلبی عروقی هستند. علت ابتلا افراد سالمند به نوع

شدیدتر بیماری می تواند تغییرات فیزیولوژیکی، کاهش

عملکرد سیستم ایمنی و بیماری های مزمن در افراد مسن

باشد

مقدمه

◆ با توجه به روند افزایشی جمعیت سالمندان، باید به رفاه سالمندان در تمام ابعاد جسمانی، روحی و اجتماعی به عنوان نیاز جمعیت سالمند توجه شود، همچنین برای بهبود سلامت سالمندان و پیشگیری و کنترل بیماریها اولین گام، شناسایی وضعیت سالمندان است که در این راستا یکی از شاخص هایی که به خوبی بیانگر وضعیت سالمندان می باشد، شاخص کیفیت زندگی است.

ضرورت اجرا

همه گیری بیماری کووید 19 به سرعت در جهان گسترش یافت و امروزه پیامدهای متفاوت اجتماعی، اقتصادی و روانشناختی آن در ابعاد مختلف جامعه انسانی به خوبی مشهود است. این بیماری به دلیل رفتارهای پیچیده، ترس و اضطراب زیادی در مردم ایجاد نموده است.

سالمندان از اقشار پر خطر و آسیب پذیر در حوزه پاندمی بیماری کووید 19 به شمار می آیند که این ترس و نگرانی را به میزان بیشتری تجربه میکنند. با توجه به نرخ رشد فزاینده جمعیت سالمندان در ایران و ضرورت توجه به سلامت آنها پژوهش حاضر با هدف بررسی وضعیت جسمی و روانی سالمندان ایرانی در دوران پاندمی کووید 19 انجام شد.

روش کار

◆ در این مطالعه مقطعی 461 نفر از سالمندان ایرانی به روش نمونه گیری خوشه ای و در دسترس در سال 1399 مورد بررسی قرار گرفتند. به منظور جمع آوری داده ها از پرسشنامه استاندارد الکترونیک Stark Quality of life استفاده شد.

◆ روش نمونه گیری: برای انتخاب نمونه های مورد نظر در این بررسی با استفاده از پراکنندگی کشور از همکاری اساتید دانشگاه های کشور استفاده شد تا با روش نمونه گیری در دسترس یک نمونه مناسب و با توزیع منطقی در کشور را داشته باشیم.

◆ پرسشنامه مورد استفاده در این طرح شامل 24 سوال (15 سوال دموگرافیک، 3 سوال در بعد روانی و 6 سوال در بعد جسمانی) بود.

روش کار

◆ معیار های ورود:

◆ سالمندان (افراد بالای ۶۰ سال)

◆ هر سالمندی که حاضر به همکاری با این مطالعه باشد و رضایت شرکت در تحقیق را تکمیل نماید.

◆ سالمندانی که سلامت آنان در حدی باشد که قدرت شنیدن، دیدن و حداقل های مورد نیاز زندگی خود را داشته باشند و بتوانند اشکال تهیه شده در پرسشنامه را ببینند و صدای فردی که بعنوان رابط در پژوهش انتخاب می شود را بشنوند.

◆ معیارهای خروج:

◆ سالمندان مبتلا به بیماری های شناخته شده روانی

◆ سالمندان مبتلا به آنزایمر و بیماری های صعب العلاج

◆ تجزیه و تحلیل داده ها:

◆ بعد از تکمیل پرسشنامه ها داده ها وارد کامپیوتر شده و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه 22 و آزمون های توصیفی و تحلیلی از جمله تی مستقل، آنالیز واریانس و کای اسکور تجزیه و تحلیل انجام دادیم.

یافته ها

◆ میانگین و انحراف معیار سن افراد 70.46 ± 7.97 سال بود و 76.4 درصد سالمندان ساکن شهر و 23.6 درصد روستایی بودند. 78 درصد آنان با همسر خود زندگی کردند و 41.9 درصد نیز گزارش نمودند که دوبار یا بیشتر در هفته فرزندان آنها به دیدنشان می روند و از لحاظ وضعیت جسمانی 16.3 درصد سالمندان بیان نمودند که همیشه برای انجام کارهای روزمره به کمک دیگران نیاز دارند.

ادامه یافته ها

◆ میانگین نمره مولفه های روانی و جسمانی به ترتیب 7.19 ± 1.87 و

16.08 ± 5.84 بود، بین وضعیت روانی با سطح تحصیلات، جنس، محل

سکونت و شغل رابطه آماری معناداری مشاهده شد، بطوریکه شرایط نامطلوب

روانی در سالمندان روستایی با تحصیلات کمتر و خانه دار بیشتر بوده است،

در کل تنها 1.5 درصد از سالمندان وضعیت زندگی خود را در دوران پاندمی

کرونا خیلی خوب ارزیابی کرده بودند.

ادامه یافته ها

◆ بین وضعیت خلق و خوی سالمند در طول شیوع کرونا با تاهل، شغل، جنسیت و

تحصیلات ارتباط آماری معنی داری مشاهده گردید.

◆ بین جنس و میزان تماس با دیگران در طول همه گیری کووید ۱۹ ارتباط معنادار

مشاهده شد، بطوریکه از یک سو 45.3 درصد زنان گزارش نمودند در طول

شیوع کووید ۱۹ هیچ یک از دوستان و آشنایان خود را ملاقات نکرده اند و از

سوی دیگر ۲۴ درصد زنان تعداد زیادی از دوستان خود را ملاقات نموده بودند

در حالی که این میزان در مردان ۴۰ درصد بوده است.

ادامه یافته ها

◆ جالب توجه است که در بررسی وضعیت تغذیه سالمندان در دوران پاندمی کووید

۱۹ بارزترین اختلاف در خیلی کم غذا خوردن بود به این صورت که زنان تقریبا

۲ برابر مردان به خوبی غذا نمی خوردند (8.4 درصد به 4.7 درصد).

◆ یافته ها از لحاظ فعالیت بدنی در طول همهگیری کووید ۱۹ بیانگر آنست که زنان

تقریبا ۲ برابر مردان فعالیت جسمی بسیار کمی داشته اند (۲۹ درصد به 15.7

درصد)، اختلاف معنادار بین وضعیت تغذیه سالمندان در دوران پاندمی کووید ۱۹

و میزان فعالیت بدنی با جنس مشاهده نشد.

ادامه یافته ها

◆ 22.2 درصد زنان نیاز به کمک جدی دیگران داشتند در حالی که این مقدار در

آقایان 10.6 درصد بوده و ارتباط معنادار بین نیاز به کمک در کارها با جنس

مشاهده شد.

◆ متأسفانه تنها 0.9 درصد در دوران پاندمی کرونا ارزیابی خوبی از زندگی خود

داشته اند اگر چه در هر دو جنس میزان رضایت از وضعیت خود بسیار پایین

بوده ولی مردان بیش از دو برابر زنان از زندگی خود راضی بوده‌اند.

ادامه یافته ها

◆ علاوه بر این نتایج آزمون واریانس نشان داد که بین میانگین نمره مولفه های روانی با نوع بیمه مورد استفاده سالمند، تحصیلات و وضعیت اشتغال سالمند قبل از بازنشستگی اختلاف آماری معناداری وجود دارد.

◆ همچنین نتایج آزمون واریانس نشان داد که بین میانگین نمره مولفه های جسمانی با وضعیت تاهل سالمند، تحصیلات و وضعیت اشتغال سالمند قبل از بازنشستگی اختلاف آماری معناداری وجود دارد.

ادامه یافته ها

- ◆ میانگین نمره مولفه روانی در زنان 7.6 ± 1.8 ، مردان 6.8 ± 1.9 و میانگین نمره مولفه جسمانی در زنان 17.3 ± 5.6 ، مردان 14.9 ± 5.8 و ارتباط آماری معنی داری بین مولفه روانی و جسمانی با جنسیت دیده شد به این صورت که مردان از لحاظ روانی و جسمی از وضعیت مطلوب تری نسبت به زنان برخوردار بودند.
- ◆ به طور کلی میتوان نتیجه گرفت که کیفیت زندگی (بعد جسمی و روانی) مردان در دوران پاندمی کووید ۱۹ نسبت به زنان از وضعیت بهتری برخوردار بوده است.

نتیجه گیری

◆ براساس یافته های بدست آمده، در دوران پاندمی کرونا وضعیت جسمی و روانی سالمندان جامعه در شرایط مطلوبی قرار نداشت و با توجه به مشکلات فراوانی که در دوران سالمندی وجود دارد باید با تدوین برنامه های اصولی و کاربردی در جهت به حداقل رساندن اثرات این مشکلات و کمک به حفظ هر چه بیشتر استقلال سالمندان کمک نمود.

A vibrant rainbow arches across a clear blue sky, its colors transitioning from red on the left to violet on the right. Below the rainbow, a lush green field stretches towards the horizon, with some distant trees and hills visible. The overall scene is bright and cheerful.

از توجه شما سپاسگزارم